ӘДЕБИЕТ

ХРЕСТОМАТИЯ

5

ӘДЕБИЕТ

ХРЕСТОМАТИЯ

Жалпы білім беретін мектептің
5-сыныбына арналған

Қазақстан Республикасының Білім
және ғылым министрлігі ұсынған

4-басылымы, өңделген

Алматы «Атамұра» 2015

ӘОЖ 373.167.1
КБЖ 83.3 (5 Қаз) я7
Ә 22

Құрастырғандар: **Г. Құрманбай,**
Б. Әрінова

Әдебиет. Хрестоматия: Жалпы білім беретін мектептің
Ә 22 5-сыныбына арналған /Құраст.: Г.С.Құрманбай, Б.А.Әрінова. 4-бас., өңд. – Алматы: Атамұра, 2015. – 128 б.

ISBN 978-601-306-181-8

ӘОЖ 373.167.1
КБЖ 83.3 (5 Қаз) я7

ISBN 978-601-306-181-8 © «Атамұра», 2015

ӘДЕБИЕТ ӘЛЕМІНЕ ШАҚЫРАМЫЗ!

Қымбатты жас достар! Сендер тумысынан зерек, дарынды, білуге құмар, қиялы ұшқыр, ойы өткір, арманшыл ұрпақтың өкілдерісіңдер. Сендердің жаратылыстарың пәктік пен адалдықты, әділдік пен азаттықты, тапқырлықты, дәлдік пен жинақылықты, жеңіс пен жасампаздықты қалайды. Қолдарыңдағы оқу құралын оқығанда сөз өнерінің қыр-сырымен, халықтың мұратты арманымен танысасыңдар, адамзатты құрметтеу сезіміне бөленіп, даналықтан, көркем туындыдан нәр аласыңдар. Өйткені әдебиет – адамзат қауымының ғасырлар бойы жасаған асыл мұрасы.

Жас достар! Сендер әдебиетті оқу арқылы әсерлену, шабыттану, қиялдау, армандау, еліктеу сияқты түрлі психологиялық күйге түсесіңдер. Сөйтіп әдебиеттің бүкіл жан дүниені билеп, еш уақытта көзге көрінбейтін сезім арқылы ақыл иесі – адамды өз ырқына жетелеп әкететін киелі дүние екеніне көз жеткізесіңдер.

Хрестоматияда қазақ және әлем ертегілері, әдеби ертегілер, VIII–X және XIX–XXI ғасырлар аралығындағы көрнекті ақын-жазушылардың шығармалары тиісінше таныстырылады.

Қымбатты оқушылар! Сендер ертегілерден жақсылық, бақыт, азаттық, теңдік халықтың мәңгілік арманы мен үміті болғанын, қайырымдылық жасау, тарыққан мен торыққанға қол ұшын беру, жасаған жақсылықты парызым деп есептеу адам баласының биік мұраты екенін түсінесіңдер. Сендердің ой-өрістерің дамып, тілдерің баю үшін ертегінің маңызы зор.

Ел бірлігі мен ынтымағын, халық тағдырын, кіндік кесіп, кірін жуған жерін жырлаған жыраулар толғауларының философиялық терең ойға толы болатынын осы оқу құралынан оқып білесіңдер. Ал XIX–XX ғасырлар аралығындағы әдебиетпен танысқанда өздеріңе тебірене толғанар сырласты, парасатты сұхбаттасты табасыңдар. Елге, жерге, Отанға деген махаббаттарың арта түседі.

Әдебиетті сүю – өзіңді сүю. Әдебиет, яғни көркем шығарма дұрыс сөйлеп, адамдармен, табиғатпен ізгілік қарым-қатынас жасауға тәрбиелейді. Сондықтан әдебиетке ең жақын досым, ақылшым деп қараңдар!

Әдебиет әлеміне сапар шегейік, жас достар!

МАЗМҰНЫ

Әдебиет әлеміне шақырамыз! . . . 3

ҚАЗАҚ ЕРТЕГІЛЕРІ

Жайық пен Еділ . . . 4
Зерделі . . . 6
Ырыс кімде? . . . 7
Айлакер бала . . . 9
Күн астындағы Күнікей қыз . . . 10

ӘЛЕМ ЕРТЕГІЛЕРІ

Ақылды патша әйелі *(Румын ертегісі)* . . . 18
Ас тұзы *(Румын ертегісі)* . . . 21
Көршінің қызы туралы ертегі *(Түрік ертегісі)* . . . 27
Туған үйдің шегесі *(Швед ертегісі)* . . . 30

АҢЫЗ-ӘҢГІМЕЛЕР

Қожанасыр хикаялары . . . 35
Алдаркөсе әңгімелері . . . 40

ӘДЕБИ ЕРТЕГІЛЕР

А. Сейдімбек. Бақ, дәулет және аман . . . 47
Р. Распе. Мюнхаузеннің хикаялары . . . 48
В. Шукшин. Күн, шал және қыз . . . 52

ӘДЕБИ ҮЛГІЛЕР

Ә. Әлімжанов. Махамбеттің жебесі . . . 58
Ы. Алтынсарин. Лұқпан хакім . . . 62
А. Құнанбайұлы. Жаз . . . 63
М. Жұмабаев. Тез барам . . . 65
С. Сейфуллин. Аққудың айырылуы . . . 66
І. Жансүгіров. Жетісу суреттері . . . 69
М. Жұмабаев. Алтын хакім Абайға . . . 71
А. Құнанбайұлы. Қансонарда бүркітші шығады аңға. . . . 72
С. Сарғасқаев. Төмпіш қара (*Повестен үзінді*) . . . 73
М. Иманжанов. Жол үстінде . . . 78
Қ. Аманжолов. Алатау . . . 83

С. Бақбергенов. Қасиет . . . 84
М. Мақатаев. Үш бақытым . . . 89
Ақан сері. Құлагер . . . 90
Қ. Мырза Әлі. Әже туралы ән . . . 92
Тайбуырылдың шабысы (*«Қобыланды батыр» жырынан*) . . . 93
М. Дулатов. Шешенің балаларын сүюі . . . 94
М. Жұмабаев. Анама . . . 94
М. Мақатаев. Отан туралы . . . 95
С. Жүнісов. Заманай мен Аманай (*Үзінді*) . . . 96
Ф. Оңғарсынова. Қазақтың дәстүрлері . . . 103
Т. Медетбек. Махамбет рухының монологы . . . 104
К. Ахметова. Қазақтың қайсар намысы . . . 107
Б. Соқпақбаев. Балалық шаққа саяхат (*Үзінді*) . . . 108

ҚОСЫМША ОҚУ ҮШІН

С. Мәуленов. Не жетеді өзің туған мекенге?! . . . 114
Қарайды кәрі қыстау... . . . 114
З. Шүкіров. Ғажайып құмыра . . . 115
Ғ. Қайырбеков. Алматыға келіп-кетіп тұрыңдар . . . 122
Қ. Мырза Әлі. О, далам, менің байтағым! . . . 123
Т. Молдағалиев. Алатау жыры . . . 123
Е. Ібітанов. Тау жолдары . . . 124
Қарасаз . . . 124

Оқу басылымы

ӘДЕБИЕТ

Хрестоматия

Жалпы білім беретін мектептің 5-сыныбына арналған

4-басылымы, өңделген

Құрастырғандар: **Құрманбай Гүлтас Сайынқызы**
Әрінова Бақыт Айтуқызы

Редакторы *А. Хасенова*
Көркемдеуші редакторы *Н. Тлеумбеков*
Техникалық редакторы *Ұ. Рысалиева*
Корректоры *Ү. Бахова*

ИБ № 115

Теруге 19.01.2015 жіберілді. Басуға 30.03.2015 қол қойылды. Пішімі 60x90 $^{1}/_{16}$.
Офсеттік қағаз. Офсеттік басылыс. Әріп түрі «мектептік». Шартты баспа табағы 8,0.
Есептік баспа табағы 7,75. Таралымы 45000 дана. Тапсырыс №174.

«Атамұра» корпорациясы» ЖШС, 050000, Алматы қаласы, Абылай хан даңғылы, 75.

Қазақстан Республикасы «Атамұра» корпорациясы»
ЖШС-нің Полиграфкомбинаты, 050002, Алматы қаласы, М. Мақатаев көшесі, 41.